

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Borus láthatár.

Ha tisztán a belpolitikai életet vesszük szemügyre, azt kellene most hinnünk, hogy hazánk minden valószínűség szerint egy csendesebb kornak megy elibe, egy békekorszaknak, melyet mindnyájan vágyva óhajtottunk és amely mégis olyan nagyon sok akadály leküzdése árán következik csak be. A függetlenségi párt, mint parlamenti többség a békét alig is fogja megbolygatni. Lehet, hogy időnként és fokozatosan radikális reformokkal fog előlépni, de hogy 49 es politikát üzzön, merész kockázattal a haza sorsát veszélybe döntse, erre nem lesz kapható.

Nekünk, akik előtt egyedül és kizárólag a haza üdve, felvirulása lebeg, nekünk, akik pártokat és kormányokat csak annyira értékelünk, amennyit a haza és a magyarság jóvoltáért tenni akarnak és tenni képesek — nekünk igazán mindegy, hogy milyen pártárványt többség van a parlamentben és hogy kikből alakul a kormány.

A mostani parlament nagy többségéről azonban figyelmeztetésképpen rá kell mutatni arra, hogy ez a magyar nemzeti erő utolsó korosztálya, melynek több tartaléka nincsen. S mert ezt jól tudjuk, ezért mondjuk mi akik e többség kötelékébe nem is tartozunk, hogy ennek a mostani nagy függetlenségi többségnek nem szabad elmállani, nem szabad széthullani; ezt ma támogatni hazafias kötelességünk, még azoknak is, akik a párt kötelékébe nem tartozunk. Kötelességünk ez a magyarság egyetemes nagy érdeke szempontjából.

Az 1865-ki országgyűlés nagy Deák-párti többsége ma már történelmi emlék. Az 1875-ki országgyűlés nagy szabadelvű többsége ma már nem létezik. Ezek helyére a függetlenségi párt lépett sorompóba, melyet a 67-es alapon álló alkotmánypárt és néppárt támogatnak. Támogatják, mert tudják, hogy ennek a pártnak a bomlása után bekövetkezhet a kaosz, a végeláthatatlan zűrzavar. Mi, bár kívül állunk minden párt kereten, bizunk a vezérekben és alapítjuk bizalmunkat a következőkre:

Kossuth Ferenc a nagy alkotmányjogi viták során folytonosan a mérsékletet hangoztatta és azt, hogy vezetése alatt a függetlenségi párt nem fog kockázatokba belemenni.

Apponyi Albert gróf többszörösen kijelentette, hogy a függetlenségi párt nem tenyeget senkit és semmit, hogy semmiféle jogos érdeknek nem kell a terjeszkedésétől félnie és — ugyanó ígérte: ... milyen más Magyarország lesz akkor, mikor a hivatalos hatalom kizárólag állami és nemzeti célokat fog előmozdítani; és a párturalmi célok lealázó szolgálatától fel lesz mentve; mikor a meggyőződések szabadságát mindenki tiszteltben tartja és azok megtagadása jutalommal nem fog jární; mikor egyedül jellem és tehetség, szorgalom és munka fog kvalifikálni. Annak a kormánynak, amely Magyarországot regenerálni akarja, elég lelki emelkedettséggel kell bírnia, hogy gyenge társadalmunkat maga taníthassa önéreztet és független gondolkodásra...

Polónyi Géza pedig ezt mondta: ... kötelességem ez ünnepélyes pillanatban hangsúlyozottan kiemelnem, hogy amint e párt (tudnillik a függetlenségi) erős volt a harcban, úgy mérsékletes és mindenekelőtt becsületes lesz a munka áldásos feladataiban is...

Ez a három kijelentés, a párt három vezetője ajakáról méltán megnyugtathat és indíthat bennünket a legjobb reményekre és méltán várhatunk sokat, igen sokat az új alakulástól, sőt kell is várunk hazánk, nemzetünk és az ösztársadalom jóvolta érdekében.

És aligha tévedünk, mikor azt mondjuk, hogy nem is a magyar pártokban és vezérekben van és lesz itt hiba, hanem egyéb körülményekben. Pártok és vezérek ismerik a maguk feladatait és azok szerint is fognak cselekedni. Majdnem elkövetkezettnek mondhatjuk már ma is az időt, midőn magyar a magyarral szemben nem üt pártot; de hovatovább megérjük azt is, hogy a körülmények kényszerítő hatása egy nagy, egységes táborba fog tömöríteni mindannyiunkat, magyarokat.

Hogy miért következik be hova-előbb ez a tömörülés, ennek az oka igen közellevő.

Nálunk a nemzetiségeket és a nemzetiségi mozgólódásokat még ma is nagyon lebecsülük és ez igen nagy hiba. A mult század harmincas és negyvenes éveinek politikusai nem vették eléggé számba a szerb, román tót és horvát törekvéseket és 1848—49-ben, mikor ellenünk fordultak, ju-

tottak csak annak a tudomására, hogy azok milyen nagy erőt képviselnek.

Igy leszünk most is. A most lefolyt képviselőválasztások nem hoztak ugyan be annyi nemzetiségi képviselőt, amennyit várni lehetett; de mégis eleget ahhoz, hogy hatalmukat éreztessék egy olyan államban, melyben ők 51 százalék magyarral szemben 49 százalékot képviselnek.

A szerb, román és tót nemzetiségű képviselőkkel tisztában vagyunk, hogy ők nem mint ellenzék, hanem mint ellenség ülnek be a parlamentbe. A horvátokkal azonban senki sincs tisztában. Öszintén küzdenek-e, vagy valamely nagy előny fejében mutatnak ragaszkodást a magyarsághoz: ez e percben még legalább is nagyon kétséges.

Tetézi a bajt, hogy ezen nemzetiségek mindannyijának megvan a maga tartaléka, egyfelől Ausztriában, másfelől Belgrádban és Bukarestben, végül Szentpétervárott. Az 1848—49-ki események ez állításunk igaz volta mellett elég szomorú bizonyosságot tesznek.

Az első és közvetlen nagy veszély az, ha Ausztriában meg lesz az általános szavazati jog. Egy percig sem kétséges, hogy ennek alapján ott egy nagy szláv többség fog összevevődni és egy csoport nemzetközi szocialista, akikkel szemben a németek kisebbségben marad. Ekkor mi az elé a kényszerhelyzet elé kerülünk, hogy választanunk kell a szláv és a német szövetség között. Már pedig azt a nagy Széchenyi igen bölcsen mondta látónoki tehetségevel, hogy a német elem ugyan mar angol bennünket, de a szláv elem megfojt.

A szlávoknak régi kedves ábrándja: a három nagy szláv birodalomról homlokterbe lép, amint Ausztria elszlávosodni kezd. Lesz egy nagy északi szláv állam, az orosz, egy nagy középeurópai szláv állam, Ausztria és ettől már csak egy lépés a délszláv birodalmi ábrándkép „Illiria“ megszerteremése, melyet a Habsburg dinasztia szekundó genitúrájának szántak. Ha pedig az osztrák szlávok megmozdulnak és erőre kapnak, vajjon nyugodtan maradnak-e akkor a mi nemzetiségeink? Nagyon nájnyak kell lennie annak, aki ebben hisz és bizik.

Oroszország forrong, erjed. Akár a cár győz, akár a nép, mind a két eset veszedelem, melynek kifelé kell szükségképpen útat törnie. Hogy ekkor a mi nemzetiségeink hozzájárul-

tanak-e inkább, mint az oroszhoz: azt hisszük, kérdést sem szenved, hogy nem mihozánk.

Az a huszonegy nemzetiségi képviselő a magyar parlamentben, nagy eseményeknek veti előre árnyékát; egy újabb, küzdelmekben gazdag kornak előfutáraik. A még távol levő, de veszedelmesen közeledő nagy vihar cikázó villámai. A fényt már látjuk, a dörgést még nem halljuk elég tisztán. — De, hogy borul a láthatár, — az egészen bizonyos.

Bizony fájdalmasan esett a mostani közörm közepett rámutatunk a közel jövő nagy veszedelmeire, de ezzel igaz hazafiai kötelességet teljesítettünk.

A modern gazdasági politika.

A magyar társadalom kezd gazdasági öntudatra ébredni. Az egész nemzetet magával ragadta a tulipánmögölgöm. Jelszó lett, hogy partoljuk a magyar ipart. Lázias sietőséggel keresi mindenki a gazdasági fejlődés lehetőségét. Az emberek komolyan foglalkoznak kivihető gazdasági kérdésekkel. Szóval, kialakult a magyar gazdasági közvélemény. De a legfőbb ideje is mar ennek. Népünk anyagi jóléte állandóan csökken. Evrópára többen vándorolnak Amerikába és a nyomor, meg a szegénység okozta halálózás óriás méreteket ölt. Az a sok végyát és esztrét, melyek a nép nyomorán segíteni hivatottak, a gazdasági volúció alaptörvényei irányítják. Húszmilliónyi népünk anyagi jólétét csak egységes modern gazdasági politika viheti előbbre. Fejtsük ki ennek a gazdasági politikának az alapelveit s alkalmazzuk Magyarországon viszonyaira.

A gazdasági politikanak két földadata van. Az egyik a termelés fokozása, a másik a termékek igazságos szétosztása. A termelés fokozása műszaki probléma. Lényege az, hogy a nép minél jobb és több anyagi javat állíthasson elő. A jövedelemosztás pedig végeredményben szervező probléma. Igazságos csak akkor volna, ha mindenki egyenlősége és munkateltjesítménye arányában részesülne földi javakban. Ez azonban a társadalom mai szerkezetét mellett lehetetlen. A gazdasági politika tehát nem logalkozhatik a jövedelem elosztásával, hanem szervezi a társadalmat, hogy a jövedelemelosztás lehetőleg igazságos legyen. Ezen a két sarkitélen nyugszik a modern gazdasági tevékenység. Vizsgáljuk meg hasonló szempontból Magyarországon gazdasági életét.

Magyarország gazdasági politikájának első földadata a termelés fokozása. Rendelkezésünkre áll 24 millió katasztrális hold szántóföld, 20 millió hold rét, kert, szőlő, legelő, 16 millió hold erdő s milliókra rugó állattalomány. Országunk gazdag ásvány, homok, kő és agyagrétegekben. Vas- és szénbányáink pedig szinte kimeríthetetlenek. Kérdés, milyen eszközökkel lehet ezeket a kезünkben lévő természeti kincseket kiaknázni? A választ a történelem adja meg.

Amíg ezen a gazdag földterületen ki-ki önmaga fedezte a szükségleteit, az ember vad életet élt. Barlangban lakott, állati bőrből öltözött és gyökeret evett. Mégis éjjel, nappal küzdött a létért. Jobb életmódhoz csak akkor jutott, mikor néhány száz társával tanya-rendszerbe tömörülve, az anyagi munkát megosztotta társaival. Ekkor már kunyhóban lakott, fekvőhelye volt, ruhában járt és rendszeresen táplálkozott. Mikor pedig az út- és vasútépítés révén milliók egyesültek a munkamegosztás alapján, akkor ugyanazon a földön, amelyen egykor vad életet élt, az anyagi javak egész özne áll rendelkezésére. A modern embernek tömörkedni mennyiségű kenyér, hús, bor, sör, ruha, cipő, bútör, zongora és automobil áll rendelkezésére. Életét fényes lakások, fejedelmi paloták, fürdő, színház, műalkotások,

gyorsvonat, távirat és magas nivójú szellemi élvezetek teszik fényessé meg kellemessé.

A történelmi fejlődés azt mutatja tehát, hogy az emberek jólétét az anyagi javak fokozott termelése emeli. A változás lényege abban áll, hogy a vad embernek semmi köze sincs a többi emberhez. Önmagának élt és nyomorog. A modern ember pedig milliókért élt közös háztartásban és milliók egyesített munkájának a gyümölcsét élvezte. A gazdasági evolúció törvényei szerint tehát Magyarországon a gazdasági politika első földadata a termelés fokozása. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha utakat és vasútakat építünk, fokozzuk a táviró, telefon és postaközlekedést, szóval, minél szorosabb gazdasági egységbe tömörítjük húsz milliónyi népünket és gondoskodunk egyidejűleg arról, hogy a termelés minden ágában, a mezőgazdaságban úgy, mint a bányaművelésben és iparban, a természettudomány és a gép dolgozzanak. Ez pedig csak nagy územben lehetséges. És itt lép föl az első akadály.

Az út- és a vasútépítés egyformán hasznos az állam minden polgárára nézve. Legfőképp apróbb helyi érdekeket sért. Nem így vagyunk azonban a nagy územmel. A nagy termelés csak a kicsinynek romjain épülhet föl. S így, ha tudjuk is, hogy a nagy územ fejlesztése kötelességünk, az állam gazdasági politikája mégis lékezi a gyors atalakulást. Biztos az, hogy Magyarország népe a világ leggazdagabb államát alkotná, ha az összes magyar termőföldöt ötven és száz ezer holdas birtoktestekben, nagy műszaki tudással és modern gépekkel lehetne fruktifikálni és ha a mezőgazdaság, bányászat és erdőművelés összes nyersanyagait nagy gyárakban dolgoznánk föl használati tárgyakká. Amde a végrehajtás halálos veszedelmet rejtene magában. Hatvan nagy malom le tudná örölni Magyarországon összes gabona-termést, száz nagy és a mellett modern územbe fölöstva Magyarországon összes föld birtokot, tízszer annyit produkálna földünk, mint ma. De ezt az atalakulást állami eszközökkel siettetni nem szabad. Tízötször csak malmot agyonütni és több millió önálló mezőgazdát vagyonától megfosztani törvényhosszszal nem szabad.

Mi tehát akkor a kormány gazdasági földadata? Az útépités és a forgalom növelésén kívül mit tehet a termelés fokozása érdekében? A mit a nyugateurópai államok megadtak polgáraiknak, azt már a magyar kormányok is megadták. A gazdasági tevékenység Magyarországon a büntető törvény határain belül teljesen szabad. Az egyéni szabadság, a szabad pályaválasztás, a szerződés, a vagyon és üzleti verseny szabadság a mindenkinek egyenlő gazdasági jogot biztosít. Szabadon vásárolhatunk földet, üzhetünk ipart és kereskedhetünk. Senkit sem korlátoz a törvény abban, hogy gépet vásároljon, hogy segédekkel, hitellel, részvénytársaságban vagy egyedül dolgozzék. Csak egyben maradt vissza a magyar kormány. Nem adott alkalmat a magyar népek aktív gazdasági tevékenységre. Nem nevelte bele társadalmunkba a helyes gazdasági érteket és a szükséges gazdasági tudást.

Nem tisztán az iskolai nevelésről van szó. A társadalom csemekörét nemcsak az iskola irányítja, hanem főképpen a parlament és a sajtó. Ez a két hatalmas tényező hivatott első soiban arra, hogy a magyar fajt gazdasági térc vezesse. Az iskola szerepe csak azután jön. Kormányunk tehát akkor fejt ki a lehelyesebb gazdasági politikát, ha a magyar társadalmat fölírzza gazdasági közönyéből és elismerést, meg tekintélyt szerez az ipának, kereskedelemnek és mezőgazdaságnak egyaránt. Japánország helyes nevelési rendszere gazdasági csodákat mivelt. Kína szubvenciós létrehozott ipara pedig nyomorba döntötte a népet és lázadást szított. Kövessük tehát Japánország példáját és olkuljunk Kína szerencsétlenségén.

Az ipari szubvenciósztoztatás igazságtalan és az egységes magyar népállam szempontjából elhibázott gazdasági politika. Az ipari államszerzés a világ egyik

államszab sem jogosult, csak egyedül Ausztriában. Ebben a zialt nemzetiségű országban az ipari szubvenció politika létezik. Az osztrák-német nép a szlav népfajok adófilleireiből épít német ipartelepkeket. Szlav pénzzel nyomja el a szlav népek gazdasági érdekeit. És mi Ausztriát utanozzuk, de rosszul idegen fajú vállalkozóknak és nemzetiségi vidékeken építünk a magyar nép adófilleireiből gyarakat s urra tesszük őket saját fajunkon. Gyarmatta alacsonyítottuk népünket idegen fajú gyárosok igazában. Az osztrák kormány a szubvencióval német gyarakat létesít. A magyar kereskedelmi minisztérium idegenből idehozott gyárosoknak vagy pedig idegen fajú vállalkozóknak ad szubvenciót, mert hiszen a magyar faj nem foglalkozik iparral. És a hatás érezhető is már. Husz esztendő óta osztoztak a magyar kormány ipari szubvenciót és a magyarság anyagi jóléte folyton romlik, míg a szubvenciót élvező néplajok rohamosan emelkedik. Az egységes magyar nemzeti állam szempontjából a szubvenció elosztogatása idegenek részére egyenesen bűn. Mivel pedig a magyar faj még nem foglalkozik iparral, az ipari államszerzés meg kell szüntetni és az évenként kiosztott milliókat fordítsuk a magyar nép nevelésére. Ez az egyetlen helyes gazdasági politika mentheti csak meg magyar népünket a gazdasági bukástól.

A gazdasági politika második földadata, hogy a társadalmat az igazságos jövedelemelosztás alapján szervezze. Ez az a terület, ahol a gazdasági élet partjai összemérik erőiket. Itt küzd a proletar a kapitalistával, a kistermelők szövetekezete a nagyttermelővel, a fogyasztási egyesület a kereskedőcuccal, a család a közérdekkel, szóval szervezett szervezettel. A társadalom gazdasági szervezésében a magyar törvényhozásnak két munkaköre van. A jövedelem elosztása ugyanis két tényezőtől függ és pedig először a vagyon elosztásától, másodikor pedig a nyert termékeknek a kapitalista és a munkás közt való megoszlásától.

A vagyon elosztása nem al a kormány hatalmában. A régi kor töött birtok és céhrendszere erőszakkal szabályozta a vagyonelosztást. Mióta életbe lépett a gazdasági szabadság, azóta a vagyonelosztást a gazdasági evolúció szabályozza, Angliában a parlament a múlt század első évtizedeiben legalább tízszer kimondta törvényben, hogy partolja a kistermelést, tiltja a gépek használatát és mégis kifejődött a nagyüzem a mezőgazdaságban, bányaművelésben és iparban egyaránt. A földbirtok, rét, erdő, banya, ipari szerszámok és műhelyek, szóval a termelői kapitalizmus elosztást csak ideig-óráig lehet törvényenly szabályozni. És különben is, bármilyen legyen a vagyonelosztás, a vagyon talan mezőgazdasági és ipari munkás mindig lesz. A törvényhozás legfőképp a vagyonkezelésbe avatkozhatik bele a közrend szempontjából. Bezárhatja az egészégtelen műhelyt, tilthatja a gyermeket és a nőt az éjjeli munkától, törvényt hozhat az inasok ügyében, a vasárnapi munkaszünet, a tisztességtelen verseny és a védőjegy ügyében, de minden erőfeszítése hiábavaló akkor, ha a vagyonelosztást oly értelemben módosítja, hogy a változás nem segíti elő a termelés fokozását.

A jövedelemelosztás második részében, hogy a munkás miképpen osztozik meg a bevételen kapitalista munkaadójával, a magyar törvényhozás szintén megette már a legfontosabb lépést. Megadta az egyesülési szabadságot. Az egyesült munkások kollektív szerződésével mindent elérhetnek. Szabályozhatják a munkaidőt és a munkabért, alapíthatnak betegsegítő- és nyugdíj-pénztárt, biztosíthatják magukat balcest és munkanélküliség ellen. Mégis fontos dolog az, ha az állambatalom törvényhosszszal sietti ezeket a szervezkedő folyamatokat. A jövedelemelosztás legfontosabb részébe, a munkabér megállításába azonban itt sem avatkozhatik bele az állam, mert ez a kérdés szintén alá van vetve a fejlődés törvényének.

A jövedelemelosztás és a munkásszer-

vezkedés nagyfontosságú politikai kérdései tehát csak másodrendűek a termelés problémájához képest. A gazdasági politika főcélja a termelés és a kormánynak első sorban az a feladata, hogy a nép anyagi javakat termelő képességét fokozza. Mert mit ér a társadalom szervezkedése, mit ér a közrend, és mit az igazságos jövedelemeloszlás, ha nincs minosztolni a fő a termelés fokozása, az anyagi javak megszorítása! Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha az ut, vasút, csatorna, telefon, távíró, posta, szóval a forgalom összes szerveit szaporítjuk és a természetudományt, a gépet és a kereskedelmi szakismeretet a termelés összes üzemébe belevisszük, más szóval, a magyar népet gazdasági ismeretekben nagyra neveljük. Szakítsunk tehát a protekciós rendszerrel. Ne tegyük ködössé és gyarmatnéppé a magyar fajt, az által, hogy idegen elemek kezébe adjuk kereskedelmünket és gyáriparkunkat, hanem kovessük Japánország példáját és az egész magyar nép egységes nevelésével vigyük előbbre gazdasági életünket.

Ujdonságok

Szentes, 1906 május 24.

Tulipán-ünnep.

Szentes városának nevezetes napja lesz ez év június hó 17-én. A szentesi jótékony négyzet kezdeményezése folytán a napon alakul meg a helybeli Tulipán Szövetség, mely a magyar ipar fellendítését és pártolását tűzi ki nemes céljával. Csak örülni tudunk, hogy azon társadalmi mozgalom hullángyűrűi, mely a fővárosból félesztendővel ezélt kiindult, hozzánk is elértek e nagy magyar városba. Előll kell járn mind hazafias mozgalomban mely a tengődő és sorvadásnak indult magyar ipar felvirágzását s ez által a magyarság életerejének és anyagi jólétének előmozdítását célozza. Nem hallgathatjuk el azonban, hogy nagyon sokan vannak, akik a megindult nagyszabású mozgalmat nem veszik komolyan, hanem annak igaz célját és jelentőségét nem ismerve vagy felismerve azt egy politikai tüntetésnek, egy sikerült heccnek tekintik és sietnek ök is a tulipán jelvényt keblükre tűzni, nagyhangon kérkedni vele. Ha azonban meg fogjuk a kaptatját, az biztos, hogy valami jóféle brünni postából készült, a bőrt, amit lábán hord, valahol Prágában cserették, a zsebiben pontonon járó svajci óra ketyeg s épen a nürnbergi rövid-árú üzletbe készül, hogy magának nyakkendőttűt, inggombot, és egy új formájú tulipánt vásároljon Igen nagy jelentősége van a magyar ipar pártolására irányuló mozgalomnak, legyen azonban az komoly mozgalom. Ne merüljön ki a tulipánt hordók és nem hordók összes tevékenysége abban, hogy nagyhangú frázisokat hallatnak s emellett vigan fogyasztják a bajt sör mellé a bécsi virtsilit; hanem legyenek tisztában azzal, hogy ez a mozgalom csak akkor lesz nemzeti irányú s az állami létünknek új erőforrásokat teremtő hatalmas eredményű, ha minden magyar ember komoly fogadalmat tesz, hogy a magyar ipar termékeinek előnyt ad a külföldi gyártmányok fölött, s szigorúan ellenőrzí és megköveteli a magyar kereskedőktől, hogy magyar gyártmányokat árúítsanak, lehetetlenné téve a magyar ipar elleneségeinek ravaszkodásait igyekezzenek kiküszöbölni és megsemmisíteni a külföldi magyar-ellenes versenyt, mely a magyarok eddigi bűnös közönye miatt a magyar ipart letörte s annak elsorvadását és tespedését idézte

elő. Reméljük, hogy a városunkban alakítandó szövetség nem fogja szem elől tévesztetni ezen irányelveket s ezen reményben üdvözöljük a jótékony négyzet hazafias mozgalmat.

— A megyei pénztárak és számvevőségek. A közigazgatás egyszerűsítése céljából Széll Kálmán belügyminisztersége idején a képviselőház megalkotta az 1902. évi III. törvénycikket, mely megfosztotta a vármegyét egyik legnélkülözhetetlenebb szakszerveüktől, a pénztáraktól és számvevőségektől. Ennek következményeit a vármegyék a lefolyt válság során tapasztalták először, mikor az állami dotációt beszüntették és az állampénztárakat utasították, hogy az általuk kezelt különböző vármegyei alapokból sem szabad egy fillért sem, alispáni utalványra sem kifizetniük. A vármegyei törvényhatóságok autonómiájának szelebb alapokra való feltétele és a törvényhatóságokról szóló törvények revíziója, többek között a vármegyei pénztárak és számvevőségek visszaállítása tárgyában is több fölterjesztést is intétek már a belügyminisztériumhoz. Mint illetékes helyről jelentik, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a feliratokat a legnagyobb figyelemben részesíti és azokat a törvényhatóságokról szóló törvény revizionális munkálatainál, melyet a belügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya még az őz folyamán megkezd, — fel is fogja használni. A kormány, mely a belügyi közigazgatás terén teljesen szabad kezét nyert, az 1902. évi III. törvénycikk hatályon kívül helyezésével intézkedni fog a vármegyéknek régi jogaikba való visszahelyezése iránt, hogy a számvevőségeket és pénztáraikat visszakapják. Az alárendeltségi viszony megszüntetése céljából, a belügyi kormány minden vármegyében a törvényhatóság mellé rendelt számvevőséget fog szervezni.

Sorozzák a tavalyi hadköteleseket.

Az alkotmányosság miatt tavaly tudvalevőleg a sorozások nem voltak megtarthatók s így azok, akik tavaly lettek volna harmadik korosztálybeliek, az idén törvény szerint kiesnének a sorozás kötelessége alól, minthogy meghaladták a törvényes korhatárt. Kérdés azonban, hogy a hadügyi kormány belenyugszik-e abba, hogy ezek a 3 ik korosztálybeliek csakugyan kimaradjanak a katonai kötelezettségből. Egy fővárosi lap tudósítja, a honvédelminiszter távollétében Pa y y Béla miniszter, tanácsost a sorozások hivatalvezetőjét kérdezte meg ez iránt, aki erre a következő kijelentést tette:

„Most 1905. évre folynak majd a sorozások és a sorozást épp úgy fogják végrehajtani, mintha nem 1906-ban, de 1905-ben volnánk. A véderő törvény 38. §-a értelmében 36 éves koráig mindenki sorozható. mi tekintettel se tartoznánk tehát lenni az elmaradt sorozásra. De mégis rekompenzálni akarják ezért az esztendőért a tavalyi harmadik korosztályt és az ujoneozásról benyújtandó törvényjavaslatban először abban a kedvezményben részesítik őket, hogy a szolgálati időt 1905-től számítják, másrészt egyéb anyagi segély formájában is támogatni fogják őket.

— Ujabb töltéscsuszamlás a csongrádi vasútnál. Annyi bajjal, vesződséggel és a vállalkozókra természetesen előre nem látott túlköltségekkel algha épült még hazánkban vasút, mint a szentes—csongrádi most épülő vonalszakasz, melynek a tiszai hidhoz felvivő töltéscsuszamlás a múlt évi őz óta egymást érik a töltéscsuszamlások. Az első

töltéscsuszamlást az elmúlt őz abnormálisan magas vízállása idézte elő, amikor is a Tisza vize rendkívüli időben kilépett a medréből, elborította az árteret és szétmálászotta az árterben épült vasúti töltéstedtet, melynek nem volt ideje megülepnedni sem. Azóta aztan egyre ismétlődnek, kisebb nagyobb mérvben ezek a csuszamlások, amelyek legnagyobbika a múlt hetekben volt, mikor is végre azt határozta a vállalat, hogy azon a részen egészen lehordatja és alapjából újra építeti a vasúti töltést. Most újabban a töltéstedtet olyan szakaszán volt mintegy 140 méter hosszban töltéscsuszamlás, melyen már a sineket is leraktak és csak a kavicsolás, homokozás munkája volt hátra. Ezek a sűrűn ismétlődő, csuszamlások a legnagyobb ovatosságra intenek a vasút forgalomba bocsátása körül, mert inkább szenvedjen többszörösen halasztást a vasút-megnyitást semhogy csak egyszer is kitegyék a már forgalomnak átadott vonatkölekedést a töltéscsuszamlás veszedelmének.

— Vármegyei tisztviselők minisztereknél. A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete f. hó 21-én küldöttségileg tisztelettel Wekerle Sándor miniszterelnök-nél és Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél. A vármegyei tisztviselőket, akiket Somogyi István nagykülföldmegyei alispán vezetett, Andrássy belügyminiszter Hadik gróf államtitkár társaságában fogadta és Somogyi alispán üdvözlő beszédére azt felelte, hogy mindent el fog követni a megyei intézmények fejlesztésére és erősítésére. A vármegyei tisztviselőket nem vak eszközöknek hanem független gondolkosú férfiaknak tekinti. A küldöttség azután Wekerle Sándor miniszterelnök-nél tisztelettel. A miniszterelnök megköszönte a bizalmat és kijelentette, hogy megmarad az egyesület névleges elnökének s a tisztviselők elnözését kérte, amiért új méltóságában kevesebb időt szentelhet majd ügyüknek.

— Művészet a Petőfiben. A Petőfi-szálló kávéházhelyiségében ének és szavaló-előadást tart ma este Nagy Pista, a bpesti népszínház régiebb művészdíkjának volt kiváló tenoristája. Nagy Pistát alig kell kúln a közönségünk figyelmébe ajánlani, mert sokan ismerjük őt szentesiek előnyében, a multban itt tartott művészteljesítéi idejéből, melyek mindig kiválóan sikerültek. Músonan ma is a magyar dalköltészet legszebb dalai vannak s jó ajánlatul szolgál az, hogy a közelmultban több fővárosi középiskola külön meghívta, hogy az iskola falain belül, a növendékeknek szavaló és énekelőadást tartson és mindez intézetek igazgatói a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak bizonyítványaikban ma is kiváló tőkélyi szavaló és énekművészetéről. Nagy Pista úgy tervezi, hogy ma, szombaton és vasárnap este, az utóbbi estén, kedvező idő esetén a szálló kerthelyiségében lép fel. És mi, mint régi ismerősei a legmelegebben ajánljuk e sok élvezetet kínáló estélyeket olvasóink szives figyelmébe.

— Az időjárásról. Meteor jelenti: Május havának hátralevő része a sok csomópont miatt még mindig változatos lesz leginkább zivataros esőkkel, esetleg lehűléssel, mint a 16-iki csomópont hideg jellegének eltolódásával vegyítve, különösen erősek lesznek e változatok a 23—24-iki csomópont körül, míg a 28-iki már inkább csillapítólag fog hatni, amidőn, ha még nem is egészen állandó, de nyugodtabb időjárást remélhetünk; de ez sem lehet hosszantartó, mivel június hava is igen sok csomóponttal van tele, amelyek annál veszedelmesebbek mivel ha a kitérések továbbra is érvényesülnek a Napon, sok zivatarnak és vihárom lehetnek azúlok. Különbön inkább csak tartós szeles s közbe csapadékos időt hoznak,

amely utóbbi eset már káros hatással nem lenne a terményekre nézve. Május havának még a következő csomópontjai, vagyis változasi napjai vannak háttra: 23—24—25—26 és 31 én, me ye közül legerősebb hatásúak a 22 s 24-ki kitéréssek esetére meleg, zivataros, vagy ciklonos esetére hűvös viharos jelleggel, amely így Orbán napját is inkább csak viharos változatokkal jártná le. Ezt követőleg a hónap vége ígérkezik nyugodtabbnak s június eleje, de ekkor is a hőmérséklet a normálnál alacsonyabbra süllyedhet le, különösen 3 és 6-ka körül, a mi esetleg káros hatású ködöknek lehet okozója, június havának csomópontjai: 3—4—6—8—9—10—13—16—18—19—21—24—26 és 29-re csnek, amelyek közül legerősebb hatásúak a 6—13—21 és 29-ki és pedig a 6—13-ki esős, a 21 és 29-ki hűvös jelleggel a bolygók állásaiból kifolyólag. A sok csomópont folytán június is még változatos lesz, nagyjából az a normális alatti hőmérséklettel, ami csapadékosnak is ígéri e hónapot, zivataros változatokkal.

— **Nincs adóleengedés.** Politikai körökben először óhajts formájában, majd pozitívumként keringett az a hír, hogy az országgyűlés el fogja engedni az ex-lexes adóhátralékokat. A lehetetlen tervet most hivatalosan megcáfolják. A pénzügyminisztériumban már készítik a hátralékos adók behajtására vonatkozó rendeletet, amelynek legfontosabb intézkedése az, hogy az 1904. évi december 31-ig terjedő adókat semmi szín alatt sem engedik el. Az ex-lex következtében be nem fizetett adók miatt már eddig is nagy kára van az államnak, amennyiben sok adó és illeték elvült vagy behajthatatlanná vált. Ezzel szemben, mint hiteles forrásból jelentik, a kormány az 1905. és 1906. évi adókra nézve nagy méltányossággal fog eljárni. A kormány az ex-lexben b: nem fizetett és hátralékos adók behajtására vonatkozó eljárási módját és annak részleteit az indemnitási javaslat keretében fogja az országgyűlés elé terjeszteni.

— **Eljegyzés.** Halász Laszlo kereskedő f. hó 20-an jegyezte el magának Vutsák Ionka kisasszonyt, Vutsák Ede kedves leányt. Nasznagyok voltak: a menyasszony részéről Gullay Lajos, a vőlegény részéről Szabó Lajos kereskedők.

— **Meghívás.** A szentesi állami főgimnázium segítő egyesülete f. é. június 1-én a d. 2. órákora a gimnázium tanári tanácskozában évi rendes közgyűlést tart, melyre az alapító, rendes és partoló tagok ezennel meghívotnak. E közgyűlésen az alapszabály 17-ik §-ában kitűzött tárgyak fognak elintéztetni. Szentes 1906. május 21. Az elnökség.

— **Iskolások örömnapijai.** A kisiskolásoknak szereshetn-e nagyobb örömet massal, mint azzal, hogy ünnepiöbör, lobogódísz alá gyujtvén őket, zeneszó mellett kivonulunk velük a zöldbe, arnyas fak illatos lombjai alá, majlisozni. A gyermekielek kedve szinte csapongó lesz kint a szabadban; dal, tanc, szavalat, tornaverseny váltakozik egymással, hogy örömeiket fokozza és ha még hozzá az örömlükben osztozó szülék, rokonok, ismerősök valamelyest meg is vendégelik az emberkéket, — no, akkor aztán teljes a boldogság, igazi ünnep lesz a gyermeknek ez az örömnapija. Ilyen majlisos örömnapij lett volna a református iskolásoknak már vasárnap, ha bele nem szólnak a rendezésbe az égi hatalmasságok, esöt zúdítva alá a földre. — Így a gyermekek örömnapija tegnapra maradt el, mikor is az összes református elemi iskolások kivonultak délután, tanítóik vezetése alatt, zászlódíszszel, zeneszóval, a túl a kurcai ligetbe, ahol estig dallal, táncsal, tornával és szavalással telt el a gyorsan szárnyaló idő. S ugyanilyen örömnapijuk volt kedden délután a zsidóiskolásoknak is, akik akkor majlisoztak a túl a kurcai ligetben.

— **Csabitás Kanadába.** Sok tekintetben figyelemreméltó intelmet foglal magában az a körrendelet, melyet Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, a kivándorlásra való csabitás szédelői ellen legújabbán az összes törvényhatóságoknak, így varmegyénk törvényhatóságának is megküldött. A belügyminiszter e körrendeletében a törvényhatóságok figyelmét egy tarsaság üzemleire hívja fel, amely a Kanadába való kivándorlásra csabitja a hiszékenyeket. Ez a tarsaság Kanadának Winnipeg városában «Magyar kivándorlók központi irodája» címmel ügynökségeket tart fenn, melyek látatlanban adnak el földet, igen olcsón, a kivándorlóknak. A belügyminiszter fent hivatkozott rendeletében arra figyelmezteti a közönséget, hogy ezek a földek teljesen értéktelenek és hogy a klíma zordonsága miatt nem terem ott gabona. Jó lesz ha népünk megszívleli ezt a figyelmeztetést és nem ül fel a kivándorlásra csabitó lélekküfárok hazug hitgetéseinek.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi kepesítő vizsgái Szegeden,** június hó 1-én délelött 9 órákor fognak a Szeged-alsóvárosi új vízműtelepen megtartatni. A kellően felszerelt pályázati kérvények a m. kir. kerületi ipari felügyelőséghez küldendők be Szegedre, Tisza-Lajos-körút 9.

Felelősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kadótulajdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Bérbeadó

a Reichenbach-lél: pékség. Bővebb felvilágosítást ad Dr. Öze Gyula ügyvéd. 2—1

Földbérlet.

Derekegyház-öldalon, a néhai Sárdy János-féle, 120 ¹¹⁰⁰ □-öl hold területű tanyaöld több évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Kádár Árpád gazdasági egyesületi titkárral. 3—1.

Kiadó pincehelyiségek.

Egy utcára nyiló nagy, világos, cementezett

pincehelyiség,

melyben lakás is van és mely fekvésénél fogva

tűzifa és szénkereskedés

céljaira kiválóan alkalmas, azonnali átvételre is bérbeadó.

Értekezhetni lapunk szerkesztőjével.

ÉVENTE 3 FŐNYEREMÉNY

300.000, 600.000 és 300.000

korona nyerhető a most kibocsátott

HAZAI SORSJEGYEN,

mely a mellett, hogy nagyszerű játéktérrel bír és olcsón megszereshető, kilátást nyuj a vevőnek nagy árfolyamemelkedésből eredhető haszonra is.

Egy sorsjegyre több főnyeremény is eshet.

Ezen sorsjegyet árusítjuk:

Készpénzfizetés mellett, szigorúan a napi árfolyam szerint.

Letéjegy mellett, ugyancsak napi árfolyam szerint drb. kent 20 K. foglaló ellenében és **Részletfizetés** mellett és ³⁰/₁₈ havi ^{6K}/_{9K} 50 f részletre.

Már az első részletnek, vagy a foglalónak beküldése után átszámraztatjuk a so ozal- és számalal ellátott eredeti részletivel illetőleg letéjegyvel, melylyel a vevő a házásra való teljes játékjogot szerzi meg.

Az első húzás már június 5 én lesz.

Alant közöljük választás céljából Hazai sorsjegyeink számjegyzékét; kérünk azonnali rendelések el, mert csak ez esetben kúldhetjük meg a kívánt szerencseszámot.

Ezen sorsjegyszámok kizárólag nálunk kaphatók.

1242 1-50	1244 1-50	1246 1-50	1250 1-50	1252 1-50	1254 1-50
1256 1-50	1258 1-50	1260 1-50	1274 1-50	1276 1-50	1278 1-50
1280 1-50	1446 1-50	1450 1-50	1624 1-50	1626 1-50	1628 1-50
1630 1-50	1632 1-50	1636 1-50	1638 1-50	1640 1-50	1644 1-50
1646 1-50	1648 1-50	1650 1-50	1654 1-50	1656 1-50	1658 1-50
2562 1-50	2564 1-50	2566 1-50	2568 1-50	2570 1-50	2572 1-50
2576 1-50	2578 1-50	2580 1-50	4185 1-50	4187 1-50	4189 1-50
4191 1-50	4193 1-50	4197 1-50	4199 1-50	4241 1-50	4245 1-50
4247 1-50	4249 1-50	4251 1-50	4255 1-50	4257 1-50	4441 1-50
4443 1-50	4445 1-50	4447 1-50	4449 1-50	4451 1-50	4453 1-50
4457 1-50	4459 1-50	4461 1-50	4463 1-50	4465 1-50	4467 1-50
4469 1-50	4471 1-50	4473 1-50	4475 1-50	4477 1-50	4479 1-50
4481 1-50	4483 1-50	4485 1-50	4487 1-50	4489 1-50	4491 1-50
4493 1-50	4495 1-50	4497 1-50	4499 1-50	4501 1-50	4505 1-50
4507 1-50	4509 1-50	4511 1-50	4515 1-50	4517 1-50	4519 1-50
4543 1-50	4545 1-50	4547 1-50	4549 1-50	4551 1-50	1555 1-50
4557 1-50	4559 1-50	4561 1-50	5403 20-44	5411 26-50	

Budapest Erzsébetvárosi Bank Részvény-Társaság

váltóüzlete

BUDAPEST, VII. ker., Kerepesi-út 20. szám.

Videki ügynökök előnyös feltételek mellett felvétetnek.